

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የትራንስፖርት እና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር

ከተሽከርካሪዎች የሚለቀቅ በካይ ጋዝ ደረጃ/ Standard

የአፈጻጸም መመሪያ

ግንቦት 2016 ዓ.ም

አዲስ አበባ

መግቢያ

ኢትዮጵያ በፓሪስ የአየር ንብረት ለውጥ ስምምነት ግቦች ላይ የአለም አማካይ የሙቀት መጠን ለኢንዱስትሪዎች ከ2°C በታች እንዲሆንና እና እንደ አጠቃላይ የሙቀት መጠን ከ1.5°C እንዳይበልጥ ጥረቶችን ለማድረግ ቁርጠኛ አቋም ይዛለች። ለዚህም አንዱ ማሳያ አኤአ በ2011 ዓ.ም የአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር የአረንጓዴ ኢኮኖሚ ግንባታ በመንደፍ የተለያዩ ፕሮግራሞችን አዘጋጅታ እየተገበረች ትገኛለች። በተጨማሪም ሀገሪቱ ለአየር ንብረት ለውጥ መፍተሔ የምታበረክተውን አስተዋፅዖ ወይም የተወሰነ ሀገራዊ ድርሻ (National Determining Contribution) በማዘጋጀት እና በመከለስ የሙቀት አማቂ ጋዝ ልቀትን ለመቀነስ እየሰራች ትገኛለች። በዚህም መሰረት በ 2030 68.8% የሙቀት አማቂ ጋዝ መጠን ለመቀነስ የተለያዩ የማስተሰርያና የማጣጣሚያ ስልቶችን ተግባራዊ እያደረገች ትገኛለች።

ምንም እንኳን ኢትዮጵያ ለዓለም አቀፉ የሙቀት አማቂ ጋዝ ልቀት የምታበረክተው አስተዋፅዖ ውስን ቢሆንም ሀገሪቱ ለአየር ንብረት ለውጥ ተጽእኖ የተጋለጠች ነች። ይህ የሆነበት ምክንያት ኢትዮጵያ በዝናብ ላይ የተመሰረተ ግብርና እና የተፈጥሮ ሀብት ላይ ከፍተኛ ጥገኛ በመሆኗ እና በአንጻራዊነት ዝቅተኛ የመላመድ አቅም (Low adaptation capacity) ስላላት ነው።

በመሆኑም በሀገራችን በፍጥነት በማደግ ላይ የሚገኘውን ኢኮኖሚ ከአካባቢና ማህበረሰብ ልማት ደህንነት ጋር በተስማማ መልኩ በዘላቂነት ለማስቀጠል መንግስት ከሁሉም ሴክተር መ/ቤቶች ወደ ከባቢ አየር የሚለቀቀውን የሙቀት አማቂ ጋዞች ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚያስችል ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር አረንጓዴ ኢኮኖሚ ስልትን አዘጋጅቶ በማስፈፀም ሂደት ላይ ነው።

የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ መንግሥት ሁሉም ሰው ንፁህና ጤናማ በሆነ አካባቢ የመኖር መብት እንዳለው ይደነግጋል። የህገ - መንግስታዊ ድንጋጌው በሌሎች ዝርዝር ህጎች፣ አዋጆች፣ ደንቦች፣ ደረጃዎች፣ መመሪያዎች እና ማንዋሎች ሊተረጎም ይችላል። ይህ የተሽከርካሪ የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ በሕገ መንግሥቱ የተቀመጠውን የሕግ ድንጋጌ ለመተግበር ተዘጋጅቷል። በኢትዮጵያ መንገዶች ላይ የተሽከርካሪዎች ቁጥር ከጊዜ ወደ ጊዜ እየጨመረ መምጣቱ ለሰው ልጅ ጤና እና ለተፈጥሮ አካባቢ በተለይም ለከባቢ አየር ስጋት እንደሚፈጥር ጥናቶች በግልጽ

ያመለክታሉ። ከትራንስፖርት ዘርፍ የሚወጣው ልቀት በዋናነት ከመንገድ ትራንስፖርት ተሽከርካሪዎች የሚመነጭ መሆኑም ታውቋል።

በዚህ መሰረት የትራንስፖርትና ሎጀስቲክስ ሚኒስቴርም ለአየር ንብረት ለውጥ የማይበገር የአረንጓዴ ኢኮኖሚ ግንባታ ስራን በ 10 ዓመቱ የልማት ዕቅድ ሜይንስትራም በማድረግ እየተገበረ ይገኛል። በመሆኑም በአስር ዓመቱ የልማት እቅድ እና በተከለሰው የተወሰነ ሀገራዊ ድርሻ (National Determining Contribution) ውስጥ ከተካተቱት ግቦችና ተግባራት በማከናወን ላይ ትገኛለች።

በትራንስፖርት ዘርፍ የተሽከርካሪ የባህይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard ማዘጋጀት ብክለት ለመቆጣጠርና አግባብነት ያለው እርምጃ ለመውሰድ አስፈላጊ ነው። ይህ የተሽከርካሪ የባህይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard አፈጻጸም መመሪያ የአስፈጻሚ አካላት ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣ አዋጅ ቁጥር 1263/2014 (አንቀጽ 30 ንዑስ አንቀጽ 1 ፊደል ተ) እንዲሁም የመንገድ ትራንስፖርት አዋጅ ቁጥር 1274/2014 አንቀጽ 4 (ንዑስ አንቀጽ 3) እና አንቀጽ 5 ንዑስ አንቀጽ 28 በተሰጠው ግዴታዎች መሰረት መሠረት የህዝብ ጤንነት፣ የአካባቢ ደህንነትና የአየር ንብረት ብክለት ለመከላከል ታስቦ ተዘጋጅቶ የወጣ መመሪያ ነው።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

1) አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “የተሽከርካሪ የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard የአፈጻጸም መመሪያ” ቁጥር ---- ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2) ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

1. አዋጅ ማለት የመንገድ ትራንስፖርት አዋጅ ቁጥር 1274/2014 ነው።
2. በአዋጁ የተሰጡ ትርጓሜዎች በዚህ መመሪያ እንደአግባብነቱ ተግባራዊ ይሆናሉ።
3. “ሚኒስቴር” ማለት የትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሥራዎች ለመምራት የተቋቋመው የትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር ነው።
4. “ቢሮ” ማለት የትራንስፖርትን ህጎችን ለማስፈጸም ስልጣን የተሰጠው የክልል ወይም የከተማ አስተዳደር ቢሮ ነው።
5. “የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard ” ማለት በኢትዮጵያ በጸደቀው ከተሽከርካሪዎች የሚወጣ የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን መወሰኛ ደረጃ/standard ነው።
6. “ተሽከርካሪ” ማለት በሞተር ጉልበት በመንገዶች ላይ የሚንቀሳቀሱ ማንኛውም ዓይነት ተሽከርካሪዎችን ወይም ማንኛውንም ማለት ነው።
7. “ክልል” ማለት በህገመንግስቱ አንቀጽ 47 መሰረት የተቋቋመ ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባና የድሬደዋ ከተማ አስተዳደሮችን ይጨምራል።
8. “ሰው” ማለት በተፈጥሮ ሰው የሆነ ወይም ህጋዊ ሰውነት የተሰጠው አካል ነው።
9. “አካል” ማለት ማንኛውም ህጋዊ ሰውነት ያለው እና በዚህ ስራ ላይ ፈቃድ የተሰጠው ተቋም/ድርጅት/ማህበር/ ግለሰብ ማለት ነው።
10. ማንኛውም በወንድ ያታ የተደነገገው የሴትንም ይጨምራል።

3) ዓላማ

3.1. አጠቃላይ ዓላማ

የዚህ መመሪያ ዓላማ ከተሽከርካሪ የሚወጣ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን በመቀነስ የህዝብ ጤንነት፣ የአካባቢ ደህንነትና የአየር ንብረት ብክለት መከላከል እና መቀነስ ነው።

3.2. ዝርዝር ዓላማዎች

1. ከተሽከርካሪ የሚወጣ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን በመቀነስ የህዝብ ጤንነት ማስጠበቅ፤
2. ከተሽከርካሪ የሚወጣ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን በመቀነስ የአካባቢ ደህንነትና የአየር ንብረት ብክለት መከላከል እና መቀነስ፤
3. የቦካይ ጋዝ ልቀት መቀነሻ ቴክኖሎጂ በመጠቀም ተሽከርካሪዎች የሚጠቀሙት የነዳጅ ፍጆታ መቆጠብ እና የሀገሪቱ የውጭ ምንዛሬ ወጪ መቀነስ፤

4) የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ በነዳጅ የሚሰሩና ዓመታዊ የተሽከርካሪ ምርመራ እንዲያደርጉ በህግ በተደነገጉት በመላ ሀገሪቱ በሚገኙ ተሽከርካሪዎች ላይ ተፈጻሚነት አለው።

ክፍል ሁለት

መስፈርቶች

5) በተሽከርካሪዎች መሟላት ያለባቸው መስፈርቶች

1. ተሽከርካሪዎች በየዓመቱ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን ምርመራ ማድረግና ስታንዳርዱን አሟልተው ማለፍ ይጠበቅባቸዋል፤
2. የቦካይ ጋዝ ልቀት ደረጃን በምርመራ ያላለፈ ተሽከርካሪ በማንኛውም የሀገሪቱ መንገዶች ላይ መንቀሳቀስ አይችልም፤
3. የተሽከርካሪዎች የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን በዓመታዊ ምርመራ እና በድንገተኛ የክትትልና ቁጥጥር ስራዎች ይከናወናሉ፤
4. ተሽከርካሪዎችን ብቃታቸው ሳይረጋገጥ ወይም መስፈርቱን ሳያሟሉ ያላለፉ የተሽከርካሪ ቴክኒክ ምርመራ ተቋማት በህግ ተጠያቂ እንዲሆኑ ይደረጋል፤
5. ማንኛውም ተሽከርካሪ የልቀት መጠኑ ከተቀመጠው ደረጃ በላይ ከሆነ የቦካይ ጋዝ ልቀትን ለመቀነስ የሚያስችሉ ዘዴዎችና ቴክኖሎጂዎችን ጥቅም ላይ ማዋል ይጠበቅበታል።
6. ማንኛውም ተሽከርካሪ የቦካይ ጋዝ ምርመራ የሚያከናውነው ስልጣን ባለው ተቆጣጣሪ አካል ወይም በተፈቀደለት የተሽከርካሪ ምርመራ ተቋም ብቻ ነው፤

7. ልቀትን ለመቀነስ በተሽከርካሪዎች ውስጥ ጥቅም ላይ የዋሉ ቴክኖሎጂዎች ውጤታማነት ከአምራቾችና ከአቅራቢዎች በሚሰበሰበው መረጃ መሠረት ክትትል ይደረግበታል፤

6) ለተሽከርካሪዎች የተቀመጠ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን

- 1. ወደ ሃገር ውስጥ የሚገባ ወይም በሀገር ውስጥ የተገጣጠመ ወይም የተመረተ አዲስ ወይም ያገለገለ ወይም በአገልግሎት ላይ የሚገኝ በነዳጅ የሚሰራ ማንኛውም ተሽከርካሪ በኢትዮጵያ የጸደቀውን የቦካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/standard አሟልቶ መገኘት አለበት።
- 2. የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard ን ያላሟላ ተሽከርካሪ በማንኛውም የሀገሪቱ መንገዶች ላይ መንቀሳቀስ አይችልም፤

ክፍል ሦስት

የልዩ ልዩ ባለድርሻ አካላት ግዴታዎች

7) የትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር ግዴታዎች

- 1. ከባለድርሻ አካላት ጋር በመተባበር የተሽከርካሪዎችን የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard እንዲወጣ ወይም እንዲሻሻል ያደርጋል፤ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤
- 2. ሁሉም ተሽከርካሪዎች ዓመታዊ እና ድንገተኛ ምርመራ ሲያደርጉ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠናቸው በተቀመጠው ደረጃ/standard መሰረት እየተተገበረ መሆኑ ያረጋግጣል፤
- 3. የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠናቸው ከተቀመጠው ደረጃ/standard በላይ የሆኑ ተሽከርካሪዎች በሀገሪቱ መንገዶች እንዳይንቀሳቀሱ እና ስታንዳርዱን ሊያሟሉ የሚችሉበት የአሰራር ስርዓት ይዘረጋል፤ ተግባራዊነቱ ያረጋግጣል፤
- 4. ወደ ሀገር የሚገቡ ተሽከርካሪዎች የተቀመጠው የቦካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/standard ካላሟሉ እንዳይገቡ ያደርጋል፤
- 5. ድንገተኛ የተሽከርካሪ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን ምርመራ እንዲደረግና የማስተካከያ እርምጃ እንዲወሰድ የሚያስችል የአሰራር ስርዓት ይዘረጋል ተፈጻሚነቱንም ያረጋግጣል፤

6. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት ከተሽከርካሪዎች የሚወጣውን በካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚያስችሉ ቴክኖሎጂዎች ደረጃ/standard እንዲወጣ ያደርጋል፤ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፤

7. የተሽከርካሪዎችን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard አተገባበር በተመለከተ ግንዛቤ ይፈጥራል፤

8. መረጃዎችን ያደራጃል ይተነትናል ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፤

9. ከተሽከርካሪዎች የሚወጣውን በካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚያስችል የተመረጡ የቴክኖሎጂ ውጤት አቅራቢዎች እና ለምርመራ ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ይሰጣል፤ ያድሳል፤ ይሰርዛል፤

10. የተሽከርካሪዎች የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚረዱ አሰራሮችና ቴክኖሎጂዎች ለሚያቀርቡ፤ ጥናትና ምርምር የሚያደርጉ አካላትን ያበረታታል፤ ይደግፋል፤ እውቅና ይሰጣል፤

11. የበካይ ጋዝ ልቀት መለኪያ መሳሪያዎችን በተመለከተ በየዓመቱ ብቃታቸውን የሚያረጋግጥ (Calibration) የክትትል ስርዓት ይዘረጋል፤

8) የክልል እና ከተማ አስተዳደር የትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ መስሪያ ቤቶች ግዴታዎች

1. ተሽከርካሪዎች ዓመታዊ ምርመራ ሲያደርጉ የበካይ ጋዝ ልቀት መጠናቸው በተቀመጠው ደረጃ/standard መሰረት እየተተገበረ መሆኑን ያረጋግጣል፤

2. የበካይ ጋዝ ልቀት መጠናቸው ከተቀመጠው ደረጃ/standard በላይ የሆኑ ተሽከርካሪዎችን በተመለከተ የተቀመጠውን የአሰራር ስርዓት ተግባራዊ ያደርጋል ፤

3. ድንገተኛ የተሽከርካሪዎች የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ምርመራ ያደርጋል፤ ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፤

4. የተሽከርካሪዎችን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard ይተገብራል፤ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤

5. የተሽከርካሪዎችን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard አተገባበር በተመለከተ ግንዛቤ ይፈጥራል፤ መረጃዎችን በማደራጀት ለሚኒስቴር መ/ቤቱና ሌሎች ለሚመለከታቸው አካላት ሪፖርት ያደርጋል፤

6. ከተሽከርካሪዎች የሚወጣውን በካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚያስችል ለተመረጡ የቴክኖሎጂ ውጤት አቅራቢዎች እና ለምርመራ ተቋማት የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ይሰጣል፤ ያድሳል፤ ይሰርዛል፤

7. የበካይ ጋዝ ልቀት መለኪያ መሳሪያዎችን በተመለከተ በየዓመቱ የብቃት ማረጋገጫ (Calibration) ሰርተፊኬት መያዣቸውን ይከታተላል፤ ያረጋግጣል፤

9) የተሽከርካሪ ባለንብረቶች ግዴታዎች

ከተሽከርካሪዎች የሚወጣውን የበካይ ጋዝ ልቀት ለመከላከልና ለመቀነስ የተሽከርካሪ ባለቤቶች የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሯቸዋል፤

1. ለአካባቢ ተስማሚ የሆነ ጥራት ያለው ነዳጅ መጠቀም አለበት፤
2. ቀጣይነት ያለው ጥገና ማከናወን አለበት፤
3. የነዳጅ እና አየር ማጣሪያ ቴክኖሎጂዎችና ሲስተሞች ጥቅም ላይ ማዋል አለበት፤
4. የተሽከርካሪውን የሞተር፣ የአነዳድና የፍሬን አጠቃቀም ማስተካከል አለበት፤
5. የተሽከርካሪ ባለንብረት የተሽከርካሪውን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን በየዓመቱ የማስመርመር ግዴታ አለበት፤
6. የተሽከርካሪ ባለንብረት የተሽከርካሪውን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን የሃገሪቱን ደረጃ/standard አሟልቶ መንቀሳቀስ አለበት፤
7. የበካይ ጋዝ ልቀት መጠንን ለመቀነስ በተሽከርካሪዎች ላይ የሚገጠሙ የቴክኖሎጂ መሳሪያዎች በሚመለከተው አካል ደረጃ/standard የወጣለት መሆን አለበት፤

10) የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመለካት ፈቃድ የወሰዱ አካላት ግዴታዎች

ማንኛውም የተሽከርካሪዎችን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመለካት የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የተሰጠው አካል የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፡-

1. የበካይ ጋዝ ልቀት መለኪያ መሳሪያዎችን በተመለከተ በሚመለከተው አካል ደረጃቸው የተረጋገጠና በየዓመቱ ይህን የሚያረጋግጥ (Calibration) ሰርተፊኬት መያዝ አለበት፤
2. የተሽከርካሪዎችን የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን በተቀመጠው መስፈርት/ደረጃ መሰረት መለካት አለበት፤
3. የበካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለተመረመረ ተሽከርካሪ በተቀመጠው ሀገራዊ ደረጃ/standard መሰረት የምርመራ ውጤት ማስረጃ የመስጠት ኃላፊነት አለበት፤

4. ወደ አገር ውስጥ ለሚገቡ አዲስ ተሽከርካሪዎች የምርመራ ወጤት ማስረጃ የመስጠት ኃላፊነት አለበት፤
5. ማንኛውም ተቋም/ግለሰብ የተሽከርካሪ የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን ብቻ ለመመርመር የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ማወጣት ይችላል፤
6. የባካይ ጋዝ ልቀት ደረጃን /standard ለማያሟላ ተሽከርካሪ የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት መስጠት የለበትም፤
7. የተመረመሩ ተሽከርካሪዎችን መረጃ/ወጤት አደራጅቶ ለሚመለከተው አካል ሪፖርት ያደርጋል፤

11) የቴክኖሎጂ መሳሪያ አቅራቢና ገጣሚ ድርጅት ግዴታዎች

ማንኛውም የባካይ ጋዝ ልቀት መጠንን ለመቀነስ የሚያስችል የቴክኖሎጂ መሳሪያ ለማቅረብ፣ ለመግጠም እና ለማሰራጨት የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የተሰጠው አካል፡-

1. የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚችል የቴክኖሎጂ መሳሪያ ለማቅረብ፣ ለመግጠም እና ለማሰራጨት የብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ መውሰድ አለበት፤
2. ድርጅቱ የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚያቀርበው የቴክኖሎጂ መሳሪያ የኢትዮጵያ ደረጃዎች ኢንስቲትዩት የወጡ ደረጃዎችን የማሟላት ግዴታ አለበት።
3. የቴክኖሎጂውን አጠቃቀም በተመለከተ ለተጠቃሚዎች ስልጠና የመስጠት ግዴታ አለበት፤
4. የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የሚያስችል የቴክኖሎጂ መሳሪያ የማስመጣት፣ የመግጠም፣ የመጠገንና እድሳት የማድረግ፣ ይህንን ለማከናወን ብቁ ባለሙያዎችን የመቅጠር እና ምቹ የስራ ቦታ የማዘጋጀት ግዴታ አለበት።
5. የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን ለመቀነስ የቴክኖሎጂ መሳሪያ የተገጠመላቸው ተሽከርካሪዎች ብዛትና አይነት በተመለከተ በኤሌክትሮኒክስ እና በማንኛውም መረጃዎችን በማደራጀት ለሚመለከተው አካል ማሳወቅ አለበት።

12) የተሽከርካሪ አስመጪዎች፣ ገጣጣሚዎች እና አምራቾች ግዴታዎች

1. የሚያስገቧቸው ወይም የሚያመርቷቸውና የሚገጣጥሟቸው አዲስ ወይም ያገለገሉ ተሽከርካሪዎች የባካይ ጋዝ ልቀት መጠን የብቃት ማረጋገጫ ሰርተፊኬት ማቅረብ አለባቸው፤
2. የሚያስገቡዎቸው ወይም የሚያመርቷቸውና የሚገጣጠሟቸው ተሽከርካሪዎች የባካይ ጋዝ ልቀት መጠናቸው የሀገሪቱን ደረጃ/standard ያሟሉ መሆን አለባቸው።

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

13) የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች

1. ዓመታዊ የቴክኒክ ምርመራ የሚደረግለት ተሽከርካሪ በተቀመጠው ሀገራዊ የቦካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/standard መሰረት የመመርመር ግዴታ አለበት፤
2. በምርመራ ጊዜ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard ሳያሟላ የቀረ ተሽከርካሪ ይህ መመሪያ ከጸደቀበት አንስቶ በ4 ወር ጊዜ ውስጥ ማሻሻያ በማድረግ የማቅረብ ግዴታ አለበት፤
3. በምርመራ ጊዜ የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን ደረጃ/standard ሳያሟሉ እና በተሰጣቸው የጊዜ ገደብ ማሻሻያ ማድረግ ያልቻሉ ተሽከርካሪዎች በመመሪያው ላይ በተቀመጠው የቅጣት ዓይነትና ደረጃዎች ተጠያቂ ይሆናሉ፤
4. የቦካይ ጋዝ ልቀት መጠን መርማሪ ተቋማት የመመርመሪያ መሳሪያቸውን በተቀመጠው ደረጃ/standard መሰረት ይህ መመሪያ ከጸደቀበት አንስቶ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ አስተካክለው ወደ ስራ መግባት አለባቸው።

14) ስለ ተጠያቂነት

በዚህ መመሪያ ኃላፊነት የተጣለበት ማንኛውም አካል መመሪያውን ተላልፎ ከተገኘ ስልጣን የተሰጠው አካል የሚወስዳቸውን አስተዳደራዊ እርምጃዎች ጨምሮ አግባብነት ባለው ህግ መሰረት ተጠያቂ ይሆናል።

15) ክልከላ

1. የቦካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/standard ያላሟላ ተሽከርካሪ ይዞ በመንገድ ላይ መንቀሳቀስ የተከለከለ ነው።
2. ማንኛውም አካል ስታንዳርዱን ያላሟላ የቦካይ ጋዝ ልቀት መቀነሻ መሳሪያዎችን ወደ ሀገር ውስጥ ማስገባት፣ ማምረት፣ ማስራጨት እና መጠቀም የተከለከለ ነው።
3. በዚህ መመሪያ የተጠቀሱትን ድንጋጌዎች የሚቃረን ሌላ መመሪያ እና ልማዳዊ አሰራር መጠቀም የተከለከለ ነው።

16) የእርምጃ አወሳሰድ ሂደቶች

1. በአመታዊ ምርመራ ወቅት የበካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/standard ያላሟላ ተሽከርካሪ የቴክኒክ ብቃት ማረጋገጫ (ቦሎ) አይሰጠውም፤
2. የቴክኒክ ብቃት ማረጋገጫ (ቦሎ) ያለው ተሽከርካሪ በድንገተኛ ምርመራ ወቅት የበካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/standard ሳያሟላ ቢገኝ፡-
 - ሀ) አንደኛው ሰሌዳ ወይም ሊብሬ ተይዞ በ 15 የሰራ ቀናት ውስጥ አስተካክሎ እንዲመጣ ይደረጋል፤
 - ለ) በተሰጠው የቀን ገደብ ውስጥ አስተካክሎ ያልቀረበ ተሽከርካሪ ህጋዊ ማረጋገጫ እስካላቀረበ ድረስ የድንገተኛ የቴክኒክ ምርመራ የቅጣት አፈፃፀም ተግባራዊ ይደረጋል፤
 - ሐ) በ (ለ) ስር የተቀመጠውን ባለማሟላቱ የቅጣት አፈፃፀም ተግባራዊ የተደረገበት ተሽከርካሪ በተገኘበት የፊትና የኋላ ሰሌዳ ተፈትቶ ለ10 ተከታታይ ቀናት የጉዞ እገዳ በማድረግ አስተካክሎ እንዲቀርብ ይደረጋል፤
 - መ) ሁሉም የምርመራ ተቋማት የተሰጣቸውን ኃላፊነት በአግባቡ ካልተወጡ ዓመታዊ የተሽከርካሪዎች ደህንነት የቴክኒክ ምርመራ አገልግሎት አሰጣጥን ለመቆጣጠር የወጣ መመሪያ ቁጥር 35/2011 ከአንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ (1) ከሁ-መ የተቀመጡ የቅጣት አይነቶች ተግባራዊ ይደረግባቸዋል፤
 - ሠ) የበካይ ጋዝ ልቀትን ለመቀነስ የሚያስችሉ መሳሪያ አቅራቢዎች እና ገጣሚዎች ከተቀመጠው ደረጃ/standard በታች አስገብተው፣ አሰራጭተው እንዲሁም ገጥመው ቢገኙ ዓመታዊ የተሽከርካሪዎች ደህንነት የቴክኒክ ምርመራ አገልግሎት አሰጣጥን ለመቆጣጠር የወጣ መመሪያ ቁጥር 35/2011 ከአንቀጽ 16 ንዑስ አንቀጽ (1) ከ ሁ-መ የተቀመጡ የቅጣት አይነቶች ተግባራዊ ይደረግባቸዋል፤

17) የቅሬታ አቀራረብ ስርዓት

1. በዚህ መመሪያ አፈፃፀም ላይ ቅሬታ ያለው ማንኛውም አካል ለክልል ትራንስፖርት ቢሮ፣ ኤጄንሲ ወይም ባለስልጣን ቅሬታውን ማቅረብ ይችላል፡፡
2. በተራ ቁጥር (1) ላይ ቅሬታ የቀረበለት አካል በተሰጠው ስልጣን መሰረት ለቅሬታ አቅራቢው በ7 የሰራ ቀናት ውስጥ ምላሽ መስጠት አለበት፤
3. በተራ ቁጥር (2) ላይ በተሰጠው ውሳኔ ቅሬታ ያለው አካል ቅሬታውን ለትራንስፖርት እና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር ማቅረብ ይችላል፡፡
4. ሚኒስቴር መ/ቤቱ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔ ይሆናል፡፡

18) ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

የዚህን መመሪያ ድንጋጌዎች የሚቃረን ማንኛውም መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሰራር ተፈጻሚነት አይኖረውም፤

19) የመመሪያው አካል የሆኑ ተጨማሪ ጉዳዮች

ከታች የተቀመጡት አባሪዎች ይህን መመሪያ የሚደግፉ በመሆናቸው የመመሪያው አካል ናቸው፤

20) መመሪያውን ስለማሻሻል

አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ሚኒስቴር መ/ቤቱ መመሪያውን ሊያሻሽል ይችላል፤

21) መመሪያው የሚጸናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር ከጸደቀበት ከ-----
- ዓ/ም ጀምሮ ተግባራዊ ይሆናል፤

አለሙ ስሜ (ዶ/ር)

ለትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር

ሚኒስትር

ስለ አባሪዎች

ከዚህ በታች አባሪ የተደረጉ ሰነዶች ከተሸከርካሪዎች የባካይ ጋዝ ልቀት መጠንን የሚወን (Vehicle Emission Standards Development Study for Ethiopia, 2023) የተወሰዱ ናቸው።

Table 1: Ambient Environmental Quality Standard's For Vehicle Exhaust Emission

Parameter	Maximum permissible limit		Measuring Method
Smoke	40% or 2 on the Ringlemann Scale during engine acceleration mode		To be compared with Ringlemann Chart at a distance of 6 meters or more
Carbon Monoxide	Emission Standards		Under idling conditions: Non dispersive infrared detection through gas analyzer
	New Vehicles	Used Vehicles	
	4.5%	6%	

Table 6: Major pollutants concentration trend in Addis Ababa

Pollutants	Average concentration, NA – Not Analyzed			
	2012 (Demis, 2012)	2018 (Tarekegn and Gulilat)	2019 (Tsegaye etal, 2019)	WHO limit (Average)
CO	8.7ppm	2.8 ppm	4.82 ppm	90ppm for 15 min
NO ₂	NA	97 ppm	0.12ppm	200µg/m ³ for 1 hours
SO ₂	NA	20 µg/m ³	0.23ppm	500 for 10 minute
PM _{2.5}	129 µg/m ³	NA	NA	25 µg/m ³ for 15 min
PM ₁₀	NA	285µg/m ³	NA	50 µg/m ³ for 24 hours

Table 7: Ethiopia's Ambient Environment Quality Standards for Major Pollutants

<i>Compound</i>	<i>Guideline Value [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]</i>	<i>Averaging time</i>
Sulphur dioxide	500	10 minutes
	125	24 hours
	50	1 year
Nitrogen dioxide	200	1 hour
	40	1 year
Carbon monoxide	100 000	15 minutes
	60 000	30 minutes
	30 000	1 hour
	10 000	8 hours
Ozone	120	8 hours
Suspended Particulate Matter		
PM₁₀	50	1 year
	150	24 hours
PM_{2.5}	15	1 year
	65	24 hours
Lead	0.5	1 year

Table 17: Emission limits of vehicles with petrol engine for annual inspection by gas analyzer

Date of Manufacture	CO (% by Vol)	HC (ppm)	Engine speed	Remark on Catalytic Converter
Before 12/9/90	4.5%	1600	Idling	No or not functional due to age
From 12/9/90 and before 12/9/2000	3.5%	1200	Idling	Performance reduced due to age
From 12/9/2000 and before 12/9/2015	3.0%	1000	Idling	Performance reduced with age
From 12/9/2015 on	2.5%	800	Idling	Good performance of the catalytic converter

Table 18: Emission limits of vehicles with diesel engine for annual inspection measured by smoke density meter

Date of Manufacture	K (m ⁻¹)	Remark on Catalytic Converter
Before 12/9/90	<5	No
From 12/9/90 and before 12/9/2010	Turbo Charged <4 Natural Aspirated <3.8	Diesel Oxidation Catalytic Converter
From 12/9/2010 on	Turbo Charged <3 Naturally Aspirated <2.8	Diesel Particle Filter

Table 1. Emission limits for passenger cars (M1)

Reference standard	CO	HC	HC + NOx	NOx	PM	PN
	g/km					#/km
Compression Ignition (Diesel)						
Euro 4	0.5	–	0.3	0.25	0.025	–
Positive Ignition (Petrol)						
Euro 4	1	0.1	–	0.08	–	–
Notes:						
* At the Euro 1-4 stages, passenger vehicles > 2,500 kg were type approved as Category N ₁ vehicles						
d. and NMHC = 0.068 g/km						

Table 2 Emission limits for light commercial vehicles (N1)

Category †	CO	HC	HC + NOx	NOx	PM	PN
	g/km					#/km
Compression Ignition (Diesel)						
N ₁ , Class I ≤1305 kg	0.5	–	0.3	0.25	0.025	–
N ₁ , Class II 1305-1760 kg	0.63	–	0.39	0.33	0.04	–
N ₁ , Class III >1760 kg	0.74	–	0.46	0.39	0.06	–
Positive Ignition (Petrol)						
N ₁ , Class I ≤1305 kg	1	0.1	–	0.08	–	–
N ₁ , Class II 1305-1760 kg	1.81	0.13	–	0.1	–	–
N ₁ , Class III >1760 kg	2.27	0.16	–	0.11	–	–

Table 3. Emission Durability Periods

Vehicle Category †	Period*
M2	100 000 km or 5 years
N2 N3 ≤ 16 ton M3 Class I, Class II, Class A, and Class B ≤ 7.5 ton	200 000 km or 6 years
N3 > 16 ton M3 Class III, and Class B > 7.5 ton	500 000 km or 7 years
† Mass designations (in metric tons) are "maximum technically permissible mass"	
* km or year period, whichever is the sooner	

**SCHEDULE IV: EMISSION LIMITS OF IN USE VEHICLES WITH GASOLINE (PE
ENGINE FOR ANNUAL INSPECTION MEASURED BY GAS ANALYZER**

Date of Manufacture	CO (% by Vol)	HC (ppm)	Engine speed	Remark on Catalytic Converter
Before 12/9/90	4.5%	1600	Idling	No or Not functional due to age
From 12/9/90 and before 12/9/2000	3.5%	1200	Idling	Performance reduced due to age
From 12/9/2000 and before 12/9/2015	3.0%	1000	Idling	Performance reduced with age
From 12/9/2015 on	2.0%	800	Idling	Good condition and performance of the catalytic converter

**SCHEDULE V: EMISSION LIMITS OF IN USE VEHICLES WITH DIESEL ENGINE FOR
ANNUAL INSPECTION MEASURED BY SMOKE METER**

Date of Manufacture	K (m ⁻¹)	Remark on Catalytic Converter (Availability)
Before 12/9/90	< 5	No
From 12/9/90 and before 12/9/2010	Turbo Charged < 4 Natural Aspirated <3.8	Diesel Oxidation Catalytic Converter
From 12/9/2010 on	Turbo Charged <3 Naturally Aspirated <2.8	Diesel Particle Filter

1. ምልክቶች እና አህጽሮተ ቃላት

CH4 - ማቴን (methane)

CO - ካርቦን ሞኖክሳይድ (carbonmonoxide)

CO₂ - ካርቦን ዳይኦክሳይድ (carbondioxide)

HC - ሃይድሮካርቦን (hydrocarbon)

NMHC - ሚቱን ያልሆነ ሃይድሮካርቦኖች (non-methane hydrocarbons)

NO_x - ናይትሬት ኦክሳይድ (nitrateoxide)

NO - ናይትሮ ሞኖክሳይድ (nitromonoxide)

NO₂ - ናይትሮጂን ዳይኦክሳይድ (nitrogen dioxide)

PPM — Parts per million

PM- ጠጣሮች (particulate matter)

2. የተሽከርካሪ ምድቦች

ሀ/አጠቃላይ የተሽከርካሪ ምድብ

ደረጃ	የሚያጠቃልላቸው
ቀላል ጭነት ተሽከርካሪዎች (Light Duty Vehicles)	M1 and N1
ከባድ ጭነት ተሽከርካሪዎች (Heavy Duty Vehicles)	M2, M3, N2 & N3

ለ/ የተሽከርካሪ ምድብ በመጫን አቅም

የምድብ ዓይነት	አገልግሎት
M ምድብ	የመጀመሪያ አላማቸው ህዝብና ንዛቸው ለማንገዝ
M1	እስከ 9 ሰው የመጫን አቅም ያለው
M2	ከ 9 እስከ 44 ሰው የመጫን አቅም ያላቸው ወይም ከ5 ቶን በታች የመጫን አቅም ያላቸው
M3	ከ45 ሰው በላይ የመጫን አቅም ያላቸው ወይም ከ5 ቶን በላይ የመጫን አቅም ያላቸው
N ምድብ	የመጀመሪያ አላማቸው እቃ ለማንገዝ
N1	ከ3.5 ቶን በታች የመጫን አቅም ያላቸው
N2	ከ3.5 — 12 ቶን የመጫን አቅም ያላቸው
N3	ከ12 ቶን በላይ የመጫን አቅም ያላቸው

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የትራንስፖርትና ሎጂስቲክስ ሚኒስቴር
THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA
MINISTRY OF TRANSPORT AND LOGISTICS
የቢሮ ማስታወሻ

Inter Office Memorandum

ግንቦት 8/ 2015 ዓ.ም

ለ: ትራንስፖርት አገልግሎት ዘርፍ ሚኒስቴር ዴኤታ

ከ: ስትራቴጂክ ጉዳዮች ስራ አስፈጻሚ

ጉዳዩ:- የተሽከርካሪዎች የበካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ ረቂቅ መመሪያ ላይ የውሳኔ ሃሳብ እንድትሰጡበት ስለመጠየቅ

ከላይ እንደተገለጸው ከትራንስፖርት ዘርፉ የሚለቀቀውን የሙቀት አማቂ/ የአየር በካይ ጋዝ መጠንን ለመቆጣጠርና ለመቀነስ የተለያዩ የማስተሰርያ እርምጃዎች እየተወሰዱ መሆኑ ይታወቃል። ከእነዚህ እርምጃዎች አንዱ በ2015 ዓ.ም የጸደቀው የተሽከርካሪዎች የበካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/Vehicular exhaust emission Standard አንዱ ነው። ይህንን የተሽከርካሪዎች የበካይ ጋዝ ልቀት ደረጃ/Vehicular exhaust emission Standard ለማስፈጸም የሚያስችል ረቂቅ መመሪያ በያዘነው በጀት ዓመት ተዘጋጅቶ ከክልል የስራ ኃላፊዎችና ባለሙያዎች እንዲሁም ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ጋር ምክክር እየተደረገበት ቆይቶ ግብዓቶችን በማካተት የመጨረሻ ረቂቅ ላይ ደርሷል። ስለሆነም ረቂቅ መመሪያው ጸድቆ አንዲተገበር የበላይ አመራሩ የውሳኔ ሃሳብ እንዲሰጥበት በአክብሮት እንጠይቃለን።

ከሠላምታ ጋር

